

Avedøre - Hvidovre

Rytterskolen set fra syd/haven foran skolen.
Fra venstre billedhugger Hans Peder Pedersen-Dan (1859-1939),
hans datter(?) og hustru Johanne Pedersen-Dan (1860-1934).
Bag træerne skimtes Hvidovre Kirke.
Ca. 1920-1930

Indhold

Formanden har ordet	3
Butikker skyder op i 1920'erne.....	4
Hjælp os i	7
Årsmøde i Dansk Lokalhistorisk Forening	8
Vandtårnet på Stillidsvej	9
Nyt fra Forstadsmuseet.....	12
Kvartalets foto	13
Interview med Harly Henningsen	14
Niels Ulsing i Kometen	20
Vores levede liv.....	25
Minder fra skoletiden i Avedøre	26
Hvidovres sidste ismejeri	29
Besøg i Hvidovre Kirke	32
Arrangementer	34

	Navn:	Telefon:	E-mailadresse:
Formand:	Anders Aalund	2420 2655	hlsformand@gmail.com
Næstformand:	Karen Johansen	2992 0417	katojo@live.dk
Kasserer:	Knud K. Sørensen	4183 3108	hlskasserer@gmail.com
Bestyrelsesmedlem:	Gitte Jakobsen	2343 3188	gittejak51@gmail.com
Bestyrelsesmedlem:	Jørgen Snedled	6178 7548	hlsredaktionen@gmail.com
Bestyrelsesmedlem:	Poul Sørensen	2175 7482	annelpoul@gmail.com
1. suppleant & sekr.:	Finn Ivo Heller	2023 0868	hls.sekr@gmail.com
2. suppleant:	Stig Sørensen	2614 9126	stig@cromamedia.dk

Hjemmeside: <https://www.hvidovrelokalhistoriskeselskab.dk/>

MobilePay nr.: 94672 eller Jyske Bank: 5025 1028523

Forstadsmuseet:

Alarmpladsen 3, Avedørelejren,
2650 Hvidovre

Tlf.: 3649 0030

E-mail: forstadsmuseet@forstadsmuseet.dk
<https://forstadsmuseet.dk/>

Redaktion:

E-mail: hlsredaktionen@gmail.com

Jørgen Snedled (tlf.: 6178 7548)

Bitten Larsen (ansvarshavende)

Tryk:

LaserTryk

Trykt i 725 eksemplarer

ISSN: 1602-7051

ISSN: 2596-5808 (online)

Forsidebillede:

Rytterskolen - 1920'erne

Blad nr. 4 2022:

Deadline Uge 42

Omdeles fra: Uge 47

Arrangementer:

Tilmelding online på

<https://hls.nemtilmeld.dk/>

eller kontakt Karen Johansen
eller Anders Aalund

Nem Tilmeld

Formanden har ordet

Af Anders Aalund

Anders Aalund

Kære læser

Så har vi passeret det første halvår af 2022. Et nærmest normalt halvår uden generende vira. Og som sædvanlig har der været gang i mange velbesøgte arrangementer.

Vi er rundt regnet 670 medlemmer for tiden. Vi var ved årsskiftet ca. 700 medlemmer, men dette tal reduceres altid i forbindelse med kontingentindbetaling. Nogen falder fra, andre flytter og endnu andre synes af uransagelige årsager, at de ikke vil være medlem af vores selskab længere. Men

bare rolig, vi har stadig fuld fart på med at hverve nye medlemmer. Der kommer altid et par stykker i forbindelse med vore møder. Også via hjemmesiden har vi en lille men konstant tilgang.

Siden sidste nummer af bladet har vi fået bestyrelsen kompletteret. Kultur- og Fritidsudvalget har udpeget Maria Durhuus og Kenneth Bak til at være medlemmer uden stemmeret. Herfra skal lyde et velment velkommen. Selskabet er rigtig glade for den vilje til at arbejde med og bevare lokalhistorien, som kommunen hermed viser. Tilbage står stadig, at få udpeget suppleanter. Kenneth har lovet, at dette sker snarest.

Karen Johansen, Poul Sørensen og jeg havde i slutningen af juni måned et meget givende møde med kommunens kulturkoordinator Bodil Knutz. Dette foregik i Rytterskolen, hvor vi fik lejlighed til at fortælle om skolens historie og brug af den. Vi fik præsenteret vort selskab for Bodil, der var meget imponeret over vores alsidige og omfangsrige virke. Ligeledes størrelsen af selskabet vakte anerkendelse.

Vi drøftede selskabets fremtidige brug af faciliteterne i Kulturcenter Risbjerggaard. Bodil er meget interesseret i, at foreningslivet også skal have en væsentlig rolle i udnyttelsen af Kulturcenteret.

Arbejdsgruppen, der nørkler med at finde forretninger, har stadig travlt med villavejene. Og der er rigtig mange af dem. Andetsteds i blade kan du læse mere om dette emne.

Som det vil fremgå af arrangementsoversigten, er der stadig mange oplevelser, du kan nå ved at tilmelde dig. Dette gøres nemmest via <https://hls.nemtilmeld.dk/>

Når bladet udkommer, er vi nået hen på sensommeren. Jeg håber, du vil nyde den, ligesom du formentlig allerede har haft en god sommer.

Med venlig hilsen
Anders Aalund

Butikker skyder op i 1920erne....

Af Jens Frederik Jørgensen

Butikker skyder op i 1920erne og 30erne.

Dalumvej, Klovborgvej og M. Bechs Allé

De kom til at ligge tæt, da udstykningerne gik i gang under 1.verdenskrig og årene derefter.

Jeg tænker på de små butikker. Købmandsforretninger også kaldet urtekræmmere, ismejerier, brødudsalg/bagere og slagtere.

”Baunebakkegaard”, området vest for Kvikly, kan i år markere 100-året for udstykning¹. I 1922 gav parcellforeningen Henry Eriksen tilladelse til at åbne et marketeri på parcel nr. 39, der senere fik postadressen Dalumvej 24.

Flere købmænd kom til, så i 1941 lå der tre købmænd/urtekræmmere inden for fem minutters gang.

På Dalumvej 24 havde Vilh. Hansen i 1932 etableret ”Baunebakkens ny Købmands-handel”. Den blev senere også til en brændselshandel.

To minutters gang herfra på Klovborgvej 21 havde Frk. Marie Hansen i 1929 slået sig ned som urtekræmmer. Forretningens navn var ”Baunebakkegaards Kolonialforretning”.

Gik man tre minutter videre, kom man i 1941 til urtekræmmer A. V. Hansens butik på M. Bechs Allé 33.

Oplysningerne om de tre købmandsbutikker er fundet i Krak-vejvisere 1926-55 og i lokaltelefonbøger for Hvidovre.

Årstallet markerer, hvilket år butikken første gang dukker op i disse kilder.

Klovborgvej 21

Frk. Marie Hansen byggede sig i 1929 et hus på nr. 21. I huset kom der en købmandsforretning og en lille lejlighed i stueetagen og yderligere en lille lejlighed på 1. sal.

Man gik tre trin op for at komme ind i butikken på ca. 22 m². Mod Klovborgvej var der også et forholdsvist bredt udstillingsvindue på 2 meters bredde.

Frk. Hansen drev forretningen i tre år og i de følgende tre år, lejede hun forretningen ud til to på hinanden følgende købmænd, inden hun i 1935 fik en stabil lejer, Svend Rasmussen. Han drev sin købmandsforretning her indtil 1977, hvor han tilsyneladende gik bort.

På et tidspunkt købte Svend Rasmussen huset, og i 1957 blev lejligheden på 1. sal nedlagt. Stuen i stueetagen, der lå bag købmandsforretningen, blev til lager. Et tegn

Klovborgvej 21 - Foto: Jens Frederik Jørgensen

¹ Parcellforeningen ”Baunebakkegaard” blev nedlagt i 1996.

M. Bechs alle 33

A. V. Hansen 1941 Urtekræmmer
J. F. Henriksen 1943 Købmand
Peder Andersen 1944 Købmand
J. Dybbro 1948 Købmand
Jenny Jensen 1949 Købmand
F.M. Ruwaldt 1950 Købmand
Alfr. Jørgensen 1952 Købmand
Sv. Aa. Nielsen 1954 Købmand
"Købmandshuset" v. Kai Jensen 1961

Dalumvej 24

Henry Eriksen 1922 Marketender
Vilh. Hansen 1932 Købmand
Vilh. Hansen 1952 Brændselshandler

Kløvborgvej 21

Marie Hansen 1929 Urtekræmmer
Johan O. Therp 1932 Købmand
Fru F. Berth 1934 Købmand
Svend Rasmussen 1935 Købmand

på, at forretningen fik større vareudbud, og at den gik godt. I 1974 dukkede en stærk konkurrent op i området, da Kvickly åbende sit varehus i "Hvidovrevejens Butikscenter".

Svend Rasmussen var fra 1946 til 1952 medlem af bestyrelsen for Hvidovre Handelsforening.

Om huset i dag

Ser man i dag huset udefra, kan man i murværket skimte, at den tidligere dør til forretningen og udstillingsvinduet er blevet muret til. Det skete i 1978 med Svend Rasmussens hustru, Fanny som bygherre.

Jeg fik interesse for huset, da jeg var i gang med at registrere butikker i området, og en dag ringede jeg på for at få mere at vide. Husets ejere, David og Lotte kendte godt husets historie. De var interesseret i at høre mere, hvis jeg fandt frem hertil.

Jeg fik at vide, at man stadig tydeligt kunne se, hvor trappen til lageret i kælderen og til det nye lager i stueetagen havde været. Niveauforskellene var bevaret og fortalte om husets tidligere brug.

Husets ejere fortalte mig også, at skorstensfejmester Hans Christian Sørensen, der

havde boet Klovborgvej 12, en dag var kommet over og havde foræret dem den bolsjetang, som købmand Svend Rasmussen havde brugt i forretningen til at fylde bolsjer i små papirsposer og papirkrammerhuse. Den, mente skorstensfejmesteren, rettelig hørte til i det gamle købmandshus.

Mere om Klovborgvej, når vi nu er der

Der var i over 25 år også en bager på Klovborgvej. I nr.8 drev seks bagere efter hinanden et bageri/brødsalg. Det var ifølge Krak og lokaltelefonbogen H. A. Christensen, Willy Thyme, Knud Svensson, Knud Schultz, Georg Sørensen og Erlefred Pedersen. Fotos herfra efterlyses også.

I en omtale af Klovborgvej skal det også med, at i nr. 4 boede fra midten af 1930'erne cigarsorterer Ole Toft Sørensen. Han var sogneraadsformand fra 1944-52 og blev derefter Hvidovres første borgmester fra 1952- 58.

Huset i nr. 4 blev nedrevet i 1976, og grunden blev udstykket til to grunde, hvorpå der blev bygget parcelhuse.

Sogneraadsformand Ole Toft Sørensen i 1951 sammen med indbygger nr. 25.000, Irene Hansen født 14.10. 1951 på Hvidovrevej 131 st. th. og døbt 26. 12. 1951 i Hvidovre Kirke.
Far: Poul Emil Hansen.
Mor: Ruth Anny Hansen.

Kilde: Forstads museet.

Hvidovre havde 1. januar 2022 53.267 indbyggere.

”.. jagten på butikker i Hvidovre gennem tiderne”

Vi er en gruppe frivillige, der fortsat er i gang med at kortlægge hvilke butikker, der har været i Hvidovre.

Resultatet af dette arbejde har været præsenteret på to udstillinger i Hovedbiblioteket. Det var butikker, der lå på Hvidovrevej, Strandmarksvej, Hvidovre Enghavevej, Gammel Køge Landevej, Brostykkevej, Spurvegården, Frihedens Butikscenter og Hvidovre C. Det blev til over 2.000 butikker.

Men der har ligget mange flere butikker i Hvidovre. Rebæk Søpark, Hvidovregade, Sognegårds Alle, Stationsbyen, Risbjergkvarteret for blot at nævne nogle områder, og hertil kommer alle villavejene.

Vi er nu nået så langt, at vi gerne vil have hjælp til at nå i mål.

Du kan se de foreløbige lister, og du kan komme med dine oplysninger om butikker, der er overset – indtil videre.

Mandag den 19. september 2022 kl. 14-16 er du velkommen med din hjælp på Rytter-skolen. Den dag gælder det butikker i Hvidovre- og Risbjerg sogne.

Tirsdag den 27. september 2022 kl. 14-16 er du velkommen med din hjælp på Rytterskolen. Den dag gælder det butikker i Strandmarks- og Avedøre sogne.

Vi satser på i løbet af vinteren 2022-23 at kunne præsentere det færdig resultat af vores arbejde.

Har nogen af bladets læsere fotos af købmandsforretningen eller fotos inde fra forretningen, så vil Forstads museet og husets ejere gerne se disse fotos og tage kopi af dem.

Hvidovrevej 135.

Tømmerhandel/Isenkram/Køkkenudstyr. v. J. Jespersen. Foto: Forstads museet

Årsmøde i Dansk Lokalhistorisk Forening

Af Knud Sørensen

For første gang siden 2019 lykkedes det at få afholdt årsmøde og generalforsamling i Dansk Lokalhistorisk Forening i april måned, hvor det de foregående to år er rykket til om efteråret på grund af coronavirussen. HLS havde sendt tre repræsentanter til årsmødet, der afholdtes på Kobæk Strand Conferencecenter ved Skælskør.

Årsmødet havde i anledning af 150 årsdagen for ”Slaget på Fælleden” på Nørre Fælled i København den 5. maj 1872 mellem arbejdere og Københavns politi, den tidlige danske arbejderbevægelse som gennemgående tema i seks foredrag.

Det første foredrag handlede om formidlingen af arbejderhistorien fortalt af Vicedirektør Linda Nørgaard Andersen fra Arbejdermuseet, der ligger i Rømersgade 22 i København i Arbejdernes Forsamlingsbygning, eller Folkets Hus, som den er mere kendt som. Bygningen blev opført i 1879 for arbejdernes egne midler, fordi det var svært at leje sig ind andre steder, og arbejderne havde brug for et sted at mødes, et sted, hvor myndighederne ikke lyttede med, et sted, som var stort nok til at huse en stor forsamling, der ønskede at organisere sig i kampen for et bedre liv. Det kan anbefales, at besøge museet for at få et indblik i, at de goder, vi i dag har opnået, ikke er kommet

af sig selv, men er skabt af mænd med fremsyn og stærke viljer.

Selv om kampen for en bedre tilværelse for arbejderne tog sit udgangspunkt i København, blev der også agiteret for fagforeninger i provinsen, ofte af agitatorer udsendt fra København. Det næste foredrag handlede om fagbevægelsens fremdrift i Frederikshavn, hvor skibstørreere i 1897 var klar til at tage den afgørende konflikt om retten til at organisere sig. Det kostede en ni måneders lang strejke med store afsavn, men som arbejderne vandt.

Historiker Søren Federspiel holdt foredrag om Jens Jensen, der var en handlekraftig malersvend, der fra Rørup på Fyn ad omveje endte i København, hvor han var med til at danne en fagforening for malere. Han blev en central og ledende figur i arbejderbevægelsen i Danmark og arbejdede for samarbejde mellem fagforeninger i såvel Danmark som internationalt. Han så nødvendigheden af, at samle de københavnske fagforeninger og i oktober 1886, deltog han i stiftelsen af De Samvirkende Fagforeninger i København, som han blev formand for. I 1898 lykkedes det ham at samle næsten alle fagforeninger i et forbund, De Samvirkende Fagforbund for Danmark, der senere blev til LO. Han var formand for

forbundet indtil 1903. Politisk arbejdede han for at binde fagbevægelse og Socialdemokratiet sammen. Han endte med at blive den første socialdemokratiske borgmester i Danmark, da han i 1903 blev valgt til finansborgmester i København. En post han besad indtil 1924. Vi kan bl.a. takke Jens Jensen for, at Københavns Idrætspark og Fælledparken blev anlagt i begyndelsen af det tyvende århundrede.

Endvidere var der foredrag om kvinderne i den tidlige arbejderbevægelse, hvor de allerede fra begyndelsen havde svært ved at komme til orde i det mandsdominerede samfund. Det medførte, at de i en periode var nødt til at udskille sig fra mændene, for at få fokus på arbejdet med at kvinderne kunne opnå en bedre social stilling i samfundet.

Det er ikke muligt at gengive hele den enorme viden foredragsholderne repræsenterede, men det er mit håb, at den korte gennemgang vil give læserne lyst til at gå på opdagelse i den tidlige arbejderhistorie i en tid, hvor fagforeningerne og sammenholdet har trange kår, og hvor fagforeningernes medlemstal er hastigt dalende.

Næste årsmøde holdes i Svendborg med søfart som hovedtema.

Vandtårnet på Stillidsvej

Af Finn Roslyng

Nogle historier ses ikke med det blotte øje, når man går igennem byen, men har alligevel sat sig spor i mennesker og dokumenter.

Et eksempel på det er vandtårnet på Stillidsvej, hvis plads i dag er overtaget af en anonym parkeringsplads ved stadion. Men lige her lå engang et vandtårn, hvis historie er så spændende, at den fortjener at blive husket.

Som nævnt i sidste nummer har vi haft besøg af Bonnie, der som en stor pige boede i vandtårnet. Vandtårnet blev nemlig lavet om til bolig efter at være taget ud af brug i 1948, og Bonnie har fortalt om sin tid i vandtårnet og om sin far, der var noget af en opfinder. Det var en god anledning til at samle det materiale, som vi længe har haft liggende om vandtårnet, og som vi har samlet til denne artikel.

For næsten 40 år siden bragte bladet en artikel af Jens Kristensen i anledning af Dansborg Skolens 25 års-jubilæum (blad nr. 3 1985). Vandtårnet blev opført på det, der engang var Dansborggaards mark, og derfor er vandtårnet omtalt. Dette uddrag om vandtårnet er suppleret med nogle af de fantastiske fotografier, som vi har i Forstadsmuseets samling.

”Udstykningen af Dansborggård tog sin begyndelse i årene efter Den første Verdens-

krig. Planen for udstykningen af ca. halvdelen af Dansborggårds marker blev godkendt af Hvidovre sogneråd i august 1920, og efter 1929 fandt der ikke flere udstykninger til villagrunde sted.

Dansborggårds villaudstyknings blev organiseret i grundejerforeningen Dansborg Villaby. Grundejerforeningen var indtil 1948 selvforsynende med vand fra eget vandværk. Allerede i 1920 straks efter udstykningen blev spørgsmålet om eget vandværk rejst.

I Foreningens ældste protokol beretter om lange og trange forhandlinger med proprietær Henrichsen på Dansborggård om opførelsen af et vandværk, som proprietæren havde givet grundejerforeningen løfte om, at han ville opføre til parcellernes brug. Men det kneb med at holde ord, og først da grundejerforeningen tog en sagfører til hjælp, blev sagen klaret. Det første anlæg blev opført. Men ak, en nat i august 1921 styrtede vandbeholderen sammen.

Et nyt vandtårn blev rejst, så vandforsyningen kunne fungere, og i 1923 overtog grundejerforeningen, Dansborg Villaby, hele anlægget fra proprietær Henrichsen for 6.100 kr.

Det 1. vandtårn, som fik så kort levetid.
Foto: Forstadsmuseet

Da foreningens medlemmer i 1948 blev tilsluttet Hvidovre vandværk, kunne man sælge tårn og grund til anden anvendelse. Året efter blev anlægget ombygget til beboelse, og en tilbygning med trappe opførtes

samtidig. Det blev en ganske fin udnyttelse af tårnet, viser en tegning fra 1949.

Efter at have fungeret som beboelse i nogle år blev der i 1960 opført en ny tilbygning med et autoteknisk laboratorium. Denne udnyttelse skabte en del utilfredshed i området. Et par år efter købte Hvidovre kommune bygninger og grund. Alt blev nedre-

Et Vandtaarn i Hvidovre styrtet sammen.

—O—

Politiet i Sdr. Birk undersøger for Tiden en Sag fra Hvidovre, meddeler „Social-Demokraten“. Det drejer sig om et Vandtaarn, som Propr. Henriksen, „Friheden“, havde ladet opføre, eftersom hans Jord var udstykket til Kolonihaver og Parceller.

I Lørdags var Taarnet færdigt, men kort efter, at Arbejderne havde forladt det, styrtede det sammen og ligger nu i Ruiner. Nogen Skade skete der iøvrigt ikke. Men der er fra forskellig Side sket Anmeldelse til Politiet om, at Materialerne til Taarnet ikke var forsvarlige.

Politiet undersøger nu Sagen og lader Materialerne undersøge af Statsprøveanstalten.

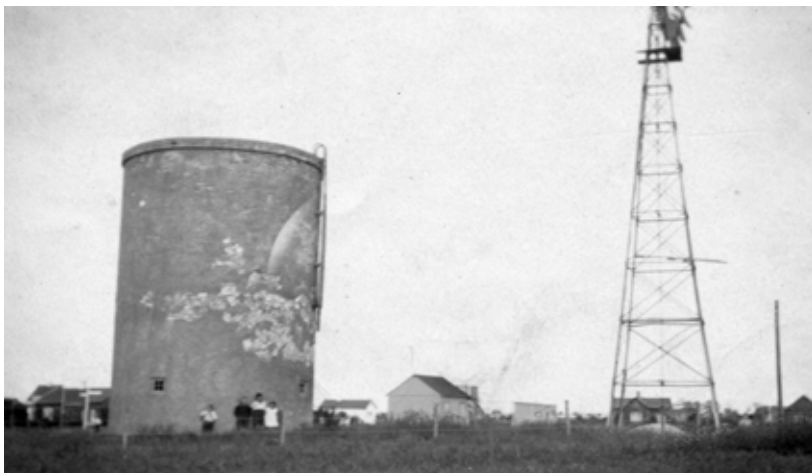
Det gik land og rige rundt, at et vandtårn i Hvidovre var væltet – her fra Næstved Tidende 17. august 1921. Umiddelbart tænker man, at et vandtårn braser sammen, men billedet giver godt nok indtryk af, at det virkelig er væltet.

vet, og en parkeringsplads blev anlagt.”

Sådan skrev Jens Kristensen om vandtårnet, men vi ved lidt mere, hvem der boede i tårnet før Bonnie og hendes familie flyttede

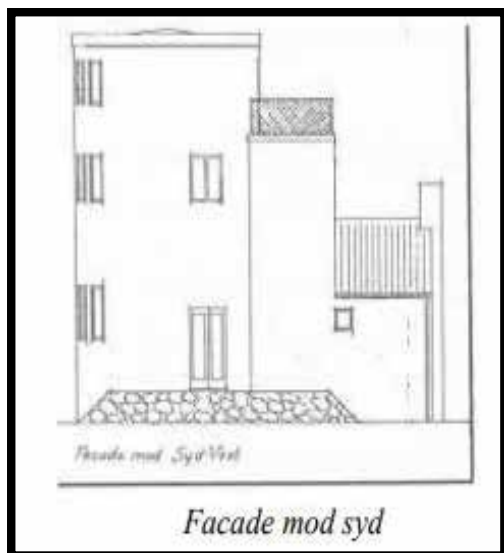
ind. Uffe Schønnemann boede som dreng med sin familie lige i nærheden på Doras Allé, og han fortæller: ”De første jeg husker, hed Sherley og Dee (amerikanere) Mor Kirsten har senere fortalt mig, at Dee arbejdede for CIA. Far og mor kom meget sammen med dem, og der blev holdt mange fester både i tårnet og i mit barndomshjem på Doras Allé. (For nye læsere skal det måske tilføjes, at familien på Doras Allé ikke var hvem som helst. Faderen i familien var Helge Schønnemann – en af byens førende arkitekter og bl.a. manden bag Hvidovre Rådhus).

Efter Sherley og Dee kom andre beboere. Først en fransk diplomat, hans kone og søn. Sønnen hed Michel og blev vores legekammerat. Herefter blev tårnet beboet af skuespilleren Preben Lerdorff Ryes bror, og senere flyttede en autolakerer ind. I perioder derefter stod vandtårnet tomt og vi brugte det som legeplads både haven og indenfor. Specielt var taget interessant – pragtfuld udsigt.

Det 2. vandtårn.

Selvom vandtårn nr. 2 ikke var forfærdelig meget ældre end det første, havde det alligevel et mere enkelt udtryk. - Foto: Forstadsmuseet

I start 60'erne boede et par familier med børn i ca. 2 års-perioder hver.

Omkring 1964 blev "vores" vandtårn revet ned. Vi så det fra vinduerne på Dansborgskolen. En kran med en stor stål kugle i en kæde gjorde kort proces. Det gjorde lidt ondt i sjælen på os."

Arkitektens tegning af det ombyggede vandtårn fra Jens Kristensens artikel.
Foto: Forstadsmuseet

Ja, man kan godt forstå, at det gjorde ondt i sjælen på børnene, der oplevede, at deres udforskningssted og kammeraters hjem blev revet ned.

I næste nummer skal vi høre lidt mere om en af familierne, der nåede at bo i vandtårnet. Uffe Schønnemann nævnte Preben Lerdorff Ryes bror. Broderen hed Ernst Lerdorff, og det er ham, der er far til Bonnie. Og så har han altså en spændende historie, som vi glæder os til at dele med jer i næste blad!

Et af de yngste fotografier i samlingen viser Bonnie som stor pige foran sit hjem.

Nyt fra Forstadsmuseet

Af Bitten Larsen

Sommerferien er forbi og et travlt forår ligger efterhånden langt tilbage. Men sikke ting vi fik lavet, og hvor har vi haft glæde af dem i løbet af sommeren!

Tre byvandring i henholdsvis Brøndbyøster, Brøndbyvester og Hvidovre blev udsolgt nærmest i samme øjeblik, som billetterne blev frigivet. Lige nu planlægger vi tre sensommerbyvandring med samme temaer for at imødekomme efterspørgslen.

Vi har længe ønsket, at gæster i vores udstilling i Hovedporten fik mulighed for at høre nogle af de mange personlige fortællinger, som vi har fra lejrens tid. Det er der nu mulighed for i gårdhaven til Avedørelejrens arrest. Vi har valgt fire fortællinger (tre soldater og en nabodreng), som beskriver lejrlivet til forskellige tider. Du kan også gå på opdagelse i lejren med rekrut 118 ved hjælp af app'en Woop. Rekrut 188 hed Keld Jensen, og kom fra Nykøbing Sjælland til Avedørelejren 1958. Hvis ikke du har nået at opleve udstilling i løbet af sommeren, kan vi varmt anbefale den – og slå dig gerne ned i gårdhaven med en kop kaffe fra Cirkusmuseets butik.

Gårdhaven - Hovedporten
Foto: Bitten Larsen

Gårdhaven er åben, så længe vejret tillader det.

I skrivende stund er bogen om Svendebjerg-kvarteret blevet sendt til korrektur og resten af sommeren skal gå med at få den sat op, så grundejerforeningen og museet får vist historien om det spændende kvarter flottest muligt. Arbejdet med bogen har taget et helt år, og vi glæder os til at vise både beboerne i kvarteret og alle jer andre den. Folketællinger, byggesagsarkiv, sognerådsprotokoller og meget andet materiale er blevet gennemgået i samarbejde med en god arbejdsgruppe fra kvarteret og brugt til at folde historien ud. Mange ved, at Idrætsvej hed Høgevej tidligere, men hvor mange ved, at strækningen mellem Svendebjergvej og Catherine Boothsvej oprindeligt hed Bramwell Boothsvej? Den var dermed opkaldt efter en person i Frelsens Hær ligesom alle de andre veje.

Vi glæder os til efterårets aktiviteter og nye initiativer i kommunen, så som åbningen af Kulturhus Rishjerggaard, der finder sted i september. Vi ses uanset om det er til Befæstningsdagen, en byvandring, via en fortovsudstilling eller noget helt fjerde.

Kvartalets foto

Af Bitten Larsen

HIF 1. drenge 1970 - Nederst nummer to fra venstre - Kim Bendix Pedersen.

En af månedens helt store begivenheder i nabobyen mod øst var Copenhell, og her var et af hovednavnene en mand, der engang var en lille dreng i Hvidovre. Kim Bendix Pedersen voksede op i Hvidovre i slutningen af 1960'erne og starten af 1970'erne. Han gik på Sønderkærskolen og spillede fodbold i HIF. Kvartalets billede viser en ung Kim med stålsat blik siddende på nederste række som nr. to fra venstre.

I de tidlige ungdomsår dannede han sammen med nogle venner sit første band Brainstorm, som blandt andet spillede nogle

koncerter i Hvidovre Forsamlingshus, som Politiken fortæller – vi tror, at Politiken mener Hvidovre Medborgerhus, for her havde Brainstorm øvelokale i kælderen. Koncerterne blev dog ofte stoppet i utide, da der kom klager over, at de spillede for højt.

Udover Kim, som spillede på elguitar, bestod det oprindelige Brainstorm af Per Feldstein på bas og Jes Jacobsen på trommer. ”Hvor længe vi får lov at beholde Brain-Storm i Danmark, er sikkert kun et spørgsmål om tid, for med deres talent har de alle muligheder der skal til, for at

gøre sig internationalt”, reklamerede deres bookingbureau. Det blev dog ikke med Brainstorm, at Kim erobrede verden og heller ikke hans næste band Black Rose, som blev stiftet i 1979. De havde øvelokale i kælderen under bodegaen Mix-In i Rebæk Søpark. Succesen kom med et band, som Kim blev headhuntet til i 1980: Brats, som kort efter skiftede navn til Mercyful Fate. Det var også i 1980'erne, at Kim begyndte at bruge sit kunstnernavn King Diamond, og derfra gik det stærkt.

King Diamond (Kim Bendix Pedersen)

Kim blev en legende i heavy metal-verdenen, hvor han er kendt for sin imponerende falset, der spændte over adskillige oktaver, da han var ung. Og det var som King Diamond, han begejstrede tusindvis af fans på Copenhell en varm juli-nat i år.

Interview med Harly Henningsen

Af Torben Kok Rasmussen

I dette interview har vi primært talt om hans erindringer fra tiden, hvor han boede på torvet men også en masse andet. Interviewet med Harly foregik 20. april 2022, hvor han besøgte mig på Hvidovre Torv 5. Vi sad i vores karnap med udsigt til torvet, og vores plan var virtuelt at gå rundt om torvet i urets retning

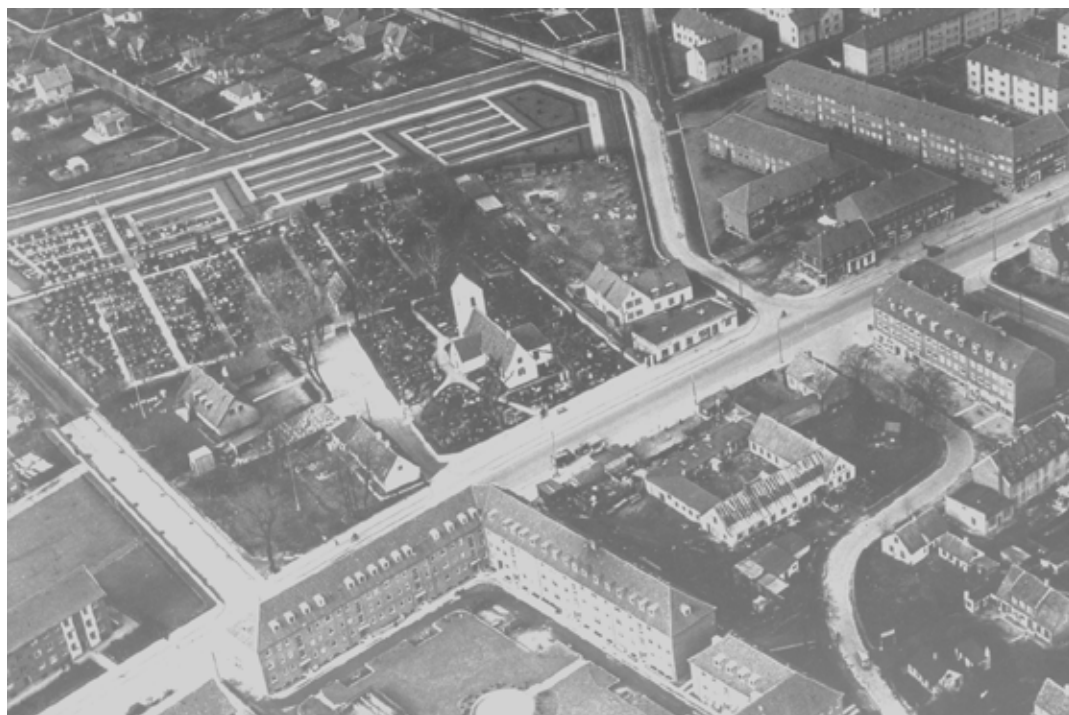
Vær opmærksom på at de nævnte adresser på Harlys tid var Hvidovregade, idet navneændring til Hvidovre Torv først blev foretaget senere.

Harly fortæller i interviewet med mig

Harly Henningsen
Foto: Torben Kok Rasmussen

Baggrund

Harly Henningsen er vokset på Hvidovregade nr. 7A (nuværende Hvidovre Torv 7A). Opgang 7A blev i ca. 1938 tilføjet, som en fint integreret tilbygning til den oprindelige "Lykkens Minde" der er beskrevet på Forstads museets / Historien i Gaden. Harly er født i 1937 og boede med sin familie i stueetagen fra 1941 til 1957. Harly er rig på historier fra et langt liv og har tidligere deltaget i en Kaminpassiar på Rytterskolen.

Hvidovre Torv 1949 - Foto: Forstads museet

Gården

Hvis vi starter med gården. Jeg husker gården fra dengang vi flyttede ind. Der boede en der hed Poulsen. Jeg husker ikke meget om ham. Gården var ejet af forpagter Pedersen, som boede på Hvidovrevej overfor nr. 128, hvor han havde et gartneri. Efter et års tid forsvandt Poulsen og der kom en der hed Ostermann. Han havde en dreng på min alder og en pige. Den gang var der kun den ejendom jeg boede i og den vi nu sidder i, ellers var der marker. Her boede Birktoft Sørensen på første sal og i stuen var der børnehaven som senere blev fritidshjem. Fritidshjemmet flyttede så senere over på M. Bechs Allé, hvor det stadig ligger. Jeg tror det flyttede i 1952-53. Jeg husker at min mor arbejdede herinde.

Men din kammeratovre på gården?

Ja, han hed Bent, jeg husker ikke hvad pigen hed, hun var noget yngre end os.

Jeg tror kun de var der i et års tid, så flyttede de ud til Herstedøster. Jeg ved godt hvor det var de boede, for jeg kørte med en brødmand der udpegede hvor Ostermann boede. Vi kørte med hestevogn for det var jo sidst på krigen.

Jeg husker dagen, hvor man bombede Shelhuset for samme dag sprængte Frihedsbevægelsens en fabrik i luftenovre på Landlystvej. Jeg ved det for en af mine morbrødre var involveret i det. I

fabrikken lå et snedkeri, og de flyttede nu ind på Nørregård. De lavede nogle kabinetter eller sådan noget. Senere kom der også et autolakereri, Maach's Autoservice hed det. Og så kom der Brdr. Thomsens Renseri, det ved jeg helt nøjagtig for der blev jeg bydreng. Snedkeriet lå herud imod, Maack lå ved porten og oppe imod enden lå så Brdr. Thomsens Renseri.

Bybud

Hos renseriet fik jeg som nævnt arbejde som bydreng. Det var fantastisk, jeg tjente 15 kroner om ugen. Det var rigtig mange penge dengang, fordi på min første budplads hos Brocksgård Cigarhandel, som vi senere kan komme ind på, fik jeg 3 kroner om ugen. Efter jeg havde været der et stykke tid, sagde jeg til min mor at det var jeg utilfreds med. Så gik min mor over og sagde til ham at hendes søn var utilfreds og ville have mere i løn. "Naaahrg det er jeg ikke meget for, men lad os så sige 5 kroner", men det var jo stadig væk utilfredsstillende. Nå, men samtidig var der enovre på Vigerslev allé som jeg gik i skole sammen med på Holmegårdsskolen. Han havde budpladsen på renseriet, men han var en ustabil fyr. Jeg så godt han smuttede frem og tilbage, og nogle gange var han der ikke. Så gik jeg over til renseriet og spurgte om de havde brug for en bydreng. "Du kommer som kaldet, hvornår kan du begynde?" i morgen sagde jeg "fint, det bliver

til 15 kroner om ugen" sagde han. Det var jo fantastisk. Så fik jeg sådan en Longjohn at køre rundt på. Jeg havde steder helt inde på Vesterbro. Halmtorvet, Eskildsgade og Saxogade dem havde jeg 2 gange om ugen.

Det må have været nogle lange arbejdsdage, når du skulle så langt

Ja, det begyndte også at knibe lidt, jeg var jo kommet i mellemskolen, og der fik vi jo lidt mange lektier, men jeg var rigtig glad for jobbet, og de var åbenbart også glade for mig derinde. Jeg havde så mange dejlige oplevelser og nogle gange tjente jeg 50 øre eller noget lignende, det var jo mange penge dengang. Så stoppede jeg på Halmtorvet, hvor der lå sådan en Kvindernes Kaffevogn, jeg ved ikke om det siger dig noget?

Nej, det har jeg aldrig hørt om

Kvinderne havde sådan nogle røde Kaffevogne stående forskellige steder. Jeg ved de havde en på Toftegårds Plads og en på Vesterbo Torv og så denne på Halmtorvet. Det var jo kolde vinterdage med sne dengang, og så stoppede jeg gerne hos ham på Halmtorvet på vejen hjem, og fik en kop kaffe og et stykke wienerbrød. Til sidst var det sådan at når jeg kom ind ad døren, sagde han

FAKTABOKS

<https://www.danskmøent.dk/meyer/kkk.htm>

Københavns Kvinders Kaffevogne blev stiftet af en kreds af medlemmer i 1907. Ved hjælp af gaver og frivilligt arbejde gik de ind i kampen mod spiritusdrikkeriet på arbejdspladserne. I 1935 havde de 44 vogne og solgte 15.000 kopper kaffe om dagen.

Til de arbejdsløse uddeltes der i 1934 200.000 billetter til kaffe og brød

"nå, der kommer du" og så stillede han et stort jernporcelænskrus og en snegl foran mig. Jeg behøvede ikke sige noget. Jeg kan huske en dag, det står mig stadig helt klart, havde jeg ikke rigtig tjent nogen drikkepenge og kom så derover med kun 25 øre på lommen og det var lige nok til en kop kaffe. Så sagde han "Nå der er du, du skal vel have det sædvanlige". Nej, jeg skal kun ha en kop kaffe. "Du kan ikke drikke kaffe hos mig uden du får en snegl". Det har jeg ikke råd til. "Så gir jeg sgu" sagde han så. Tænk engang, det glemmer jeg aldrig.

Hvidovregade 7A og 7 (Lykkens minde)

For at komme tilbage til Lykkens Minde hvor du boede i stuelejligheden

Vi var 3 søskende i en lille 2-værelses lejlighed. Der var is på væggene om vinteren. Selv om vi havde kakkelovn sprang rørene og der var is på ruderne. Vi betalte 65 kroner om måneden, det var mange penge dengang. Jeg var den ældste af børnene, mine søskende var noget yngre. Senere da Nørgård havde overtaget ejendommen, og vi ikke havde råd til at betale huslejen, sendte min mor mig derind og bede om 8 dages udsættelse. De var meget flinke og det var der aldrig noget i vejen for.

Hvor gammel var du der?

Der har jeg vel været en 11-12 år. Jeg kan også huske tidligere, hvor jeg var ret sur på min mor, fordi hun sendte mig ned i kælderen efter koks. Det var jo en ejendom uden lys i kælderen. Jeg var mørkerød og skide bange, og kunne kun få en Nefalygte med derned. Ikke sådan en med kuppel, men en mørklægnings lygte hvor lyset kun kom ud af en lille bitte sprække.

Men der var lagt vand og kloakering ind?

Ja, ja.

Jeg nævner det fordi huset her blev bygget med en separat latrin bygning, og det var jo Carl Sofus Pedersen der byggede begge huse.

Det siger mig et eller andet. Jeg kan huske dem der boede ved siden af os i nummer 7. Manden hed Pedersen, og nu du siger det der, husker jeg at man snakkede om at hans familie havde bygget huset. Han var tømrer og hed vistnok også Carl. Det var så åbenbart hans far der havde bygget huset.

Det passer meget godt med hvad jeg har set i folketællingerne. Sønnen hed også Carl og var tømrer som sin far. Først flyttede Carl Sofus med familie herover i nummer 5, og senere flyttede de tilbage i nummer 7.

Nummer 7 blev bygget først. Der var en treværelses lejlighed til venstre, som så vidt jeg ved blev brugt som kommunekontor på et tidspunkt, og en noget mindre toværelses lejlighed til højre. Så kom bageren, den lå der også fra begyndelsen, og den har man senere bygget ovenpå helt op til anden sal.

Lå Hvidovre Rejser der medens du boede der?

Jo det kom til mens jeg boede der. Inde i bagerbutikken var der en trappe op til at baglokale. Jeg tror det har været en 4 x 6 meter, og her lå Hvidovre rejser en overgang, samtidig med at der var bagerforretning. Senere købte min kone og jeg en kørselv-rejse til Harzen derinde.

For at komme tilbage til huset. Var der noget med at der også boede brændselshandler?

Nåh ja, han boede i nummer 7 i stuen. Det var ham der kom ind til os i bar røv og viklers under krigen, fordi han troede at han var målet, dengang modstandsbevægelsen kom for at likvidere bageren, der var tysker. Jeg kan ikke rigtig huske, hvad han hed. Han boede Hvidovrevej 128 opgang 9 i stuen.

Senere kom ham der den sortsnuskede bager der

boede ovre på Hvidovrevej 130 og senere igen kom der en til. Det var faktisk en rigtig fin bager for han fik rigtig banket forretningen op så den kørte. Jeg kan ikke huske hvad han hed (Hansen. red.), men min mor arbejdede inde hos ham. Jeg ved ikke, hvorfor forretningen gik så godt.

Der lå 5 bagere tæt på hinanden.

Hvidovrevej 130, Feddersen

Hvidovregade 1, Brugsen

Hvidovregade 7, Hansen

Hvidovrevej 160, Jacobsen

Hvidovregade 75, Kofoed

Jeg ved ikke hvorfor han holdt op, men så var det jo at Nørgård sidst i fyrrene købte ejendommen, og han var jo selv bager. Så kørte forretningen sådan lidt du ved, men så fandt han en fidus. Han bagte nogle rigtig store snegle, mere end dobbelt størrelse af dem vi kender i dag, og dem solgte han så for 10 øre stykket. Og Hvidovre, det var fattigrøve alle sammen, og herovre i Hvidov-

revej 128 var det udflyttere fra Vesterbro, og de havde jo hverken penge eller noget som helst. De fandt jo hurtigt ud af, at herovre kunne man få så store snegle for 10 øre, så alle handlede jo inde hos Nørgård lige pludselig, for her kunne de skære sneglen over og så havde de to. Nu kan vi undre os over det i dag, men folk havde ingen penge dengang, det var først i 58-59 at man kunne begynde at slå til søren. Før den tid gjorde det sgu ondt.

Hvis vi så går videre rundt, hvad lå der så der hvor mødrehjælpen ligger i dag?

Der lå en lille hvid ejendom, hvor der boede en børnerig familie kan jeg huske, for jeg var uvenner med dem og vi kom op at slås. Senere kom der en dame der købte huset, hun havde tre små hunde kan jeg huske. Hun boede der i mange år, jeg tror hun var den sidste der havde det.

Gartneren

Så kom Jens Mange-penge, han havde gartneriet der lå ovre hvor den røde ejendom nu ligger. Jens Mange-penge solgte så grunden, og flyttede selv ned i en villa nede i Hvidovregade bag aldersrenteboligerne, og den ligger der den dag i dag.

Hvidovre Torv 2-6

Hvilke forretninger lå i den nye røde ejendom på torvets sydside?

Der hvor der står Hvidovre køreskole, der lå en legetøjsforretning, og ved siden af den lå en fiskeforretning. Så lå der en boghandler og den næste var en chokolade forretning, og så kom posthuset. Det næste var en lille avisbioskiosk og efter den var en gennemgang om til bagsiden af huset og til sidst kom Bikuben på hjørnet ved Hvidovrevej.

Ud mod Hvidovrevej lå Kirkely Blomster, så kom Milow Radio og Mikka sko. Den næste var 500 Par Bukser, det var en trikotageforretning der hed sådan. Det lavede vi lidt sjov med. Min morbror havde været derovre og handle og da han kom derfra, påstod han at forretningen skulle have navneforandring. Nu skulle den hedde 499 par bukser, for han havde lige købt et par. Der- efter en tobaksforretning, en grønthandler og til sidst en urmager.

Leg med maskinpistoler i gaden:

Jeg kendte en der hed Kurt som boede i ejendommen. Hans far havde været med i frihedsbevægelsen og havde åbenbart nogle våben stående. Kurt og en skolekammerat havde fået fat i et par maskinpistoler som de løb og legede med i Hvidovre-gade, jeg tror det har været i 45, for Nørregård lå her stadig. Det var der selvfølgelig nogen der

Bubis Manufaktur - Foto: Forstads museet

anmeldte og så blev de taget af politiet. Det blev der en farlig ballade ud af.

Det var ejendommen på sydsiden, hvad så når vi går over Hvidovrevej?

Det nuværende Torvs vestside:

Ja, der har vi jo Rytterskolen, den er jo uforanderlig. Der boede en der hed Budtz, det var en meget kendt billedhugger har jeg senere fundet ud af.

Hvis vi går forbi kirken, så lå der en Basarbygning?

Den lå i forlængelse af kirkegårdsmuren. Først lå barberen, det var både en damefrisør og herrefrisør. Hans kone havde damefrisøren og han havde selv herrefrisøren. Så kom en lille købmandsforretning og derefter Slagter Stie. Senere lukkede købmanden og Slagter Stie overtog også det lokale og udvidede således at der var viktualier i den ene ende og slagter i den anden. Det blev jo moderne efter krigen.

På den anden side af Femagervej lå Merkur. Det var Schmidt der havde købmandsforretningen der hvor Kinagrillen ligger i dag. Den næste var Slagter Steffensen, det var ham der ejede ejendommen. Han udvidede også forretningen med en viktualieafdeling. Den næste forretning var en grønthandler og så kom Skou sæbehus. Den næste var bager Feddersen og så kom Palma der var et mejeriudsalg, hvor de solgte "drittelsmør" og sådan noget. På det næste hjørne lå Importøren og en tøfforretning tror jeg det var. Det var i nummer 130. Derefter lå der ikke noget før nede ved Landlystvej.

* Mål for smør. 1 drittel = 1/3 tønde smør = 45,33 potter = 43,80 liter. Smørret fra tønden blev solgt i løs vægt og pakket ind i pergamentpapir.

Hvis vi går over Hvidovrevej, hvad lå der så?

Først må der have ligget en Esso tankstation, for der stod stadig et par benzinstandere. Så lå der Brocksgård cigar-forretning, så kom Bubbi trikotage på hjørnet og derefter skomager Lundén, der lå for sig selv i en lille "garage" bygning. Det næste der kom var det vi kaldte gartnermarken, den strakte sig ned til hvor vi sidder nu. Jeg hu-

sker der var en masse frugttræer. Den lå øde hen og var et rent eldorado for os børn, der gravede jordhuler derinde.

Hvidovregade 1-3

Så blev den røde ejendom her på nordsiden bygget.

Jeg kan huske at ejendommen ikke var færdigbygget ved udgangen af krigen, fordi der var vi nogle børn som lå oppe på loftet, hvor vi kunne se helt ud til Bellahøj. Der var ballonopstigning i anledning af Sankt Hans. Man tror det ikke i dag, men dengang var der var frit udsyn langt omkring blandt andet til Bellahøj og Herstedvester. I dag synes folk det er usandsynligt men dengang var der jo ikke bygget nogen steder.

Oppe på hjørnet lå Hovedstadens Brugsforening. Når man kom ind i butikken lå slagteren til venstre, købmanden i midten og bageren til højre. Videre herved ad lå Brocksgård, så Lundén og Bubbi til sidst. Poulsen der havde Bubbi holdt ret hurtig op og så blev forretningen overtaget af en der hed Andersen. Både min mor og jeg hjalp ham af og til. Han havde stadig forretningen da vi flyttede.

Så kommer vi til huset her. Hvad husker du om dem der boede her?

Hvidovregade 5

I starten boede Birktoft Sørensen på første sal, og efter mordet på ham boede hans kone og børn her, til de først i halvtreds flyttede op i Bredalsparken. På det tidspunkt var her børnehaven, som senere blev til fritidshjem, og på første sal boede skotøjshandleren, som havde Mikka Sko. I begyndelse af 50-erne blev det nye fritidshjemovre på M. Bechs Allé bygget og så flyttede de derover. Så overtog Clemmesen hele ejendommen og drev en dinér transportable og pensionat. Der kom mange unge mennesker her. Nogle af dem boede på værelserne oppe på loftet af de nye ejendomme. Det var jo mest unge enlige der ikke gad lave mad selv, der så kom her hos Clemmesen og spiste. Det var her i stuen og så boede han selv på første sal. Men så stoppede det pludselig, jeg tror de blev skilt. Fru Clemmesen boede her til vi flyttede.

Så er vist kommet hele vejen rundt. Tak for en spændende tur Harly.

Niels Ulsing i Kometen

Af Knud Sørensen

Den 3. maj fortalte Niels Ulsing om sin opvækst og sine 40 år som medlem af kommunalbestyrelsen i Hvidovre ved en velbesøgt aften i Kometen.

Niels blev født den 3. juni 1950 og boede sammen med sin to år ældre bror og forældre overfor Valby Gasværk på Vigerslev Allé i Valby. Da han var seks år døde hans far i en alder af 68 år, og da hans mor, der var 25 år yngre, kun havde enkepensionen at leve af, måtte hun finde et job. Hun havde tidligere arbejdet på Carlsberg, men faderen syntes, som de fleste gifte mænd på den tid, at hun ikke skulle gå på arbejde.

En mand i Hvidovre søgte en til at passe

hus og barn, og den annonce lagde Niels mor billet ind på. Manden mødte op på deres bopæl med blomster, og skønt Niels fortalte, at moren ikke var hjemme, vendte han tilbage, og således endte Niels i Hvidovre meget mod sin vilje. Hans instinkt havde ret, for det blev ikke en lykkelig tid, fordi mandens ideer om børneopdragelse, spisevaner og sågar, hvor meget børnene måtte spise, kolliderede med morens, og efter nogle år flyttede de.

Uden lønindtægt lejede moren et kolonihavehus på Zeus Boulevard. Under sin forberedelse til foredraget opdagede Niels i øvrigt, at han allerede i barnevognsalderen havde stiftet bekendtskab med Hvidovre. Forældrene havde nemlig tidligere ejet et

kolonihavehus i Kettehøj, men det havde Niels dog ingen erindring om.

Kolonihavehuset på Zeus Boulevard var uden indlagt vand, men med en udendørs pumpe, der om sommeren gav insektholdigt vand. Huset var i dårlig forfatning, og det var naturligvis ikke lovligt at bo der hele året, men huslejen var lav, og den eneste betingelse fra ejerens side var, at han skulle have lov at hente brændenælder, som grunden var rig på.

En dag mødte en dame fra kommunen op og fortalte, at der kunne moren ikke bo med børn og truede med at fjerne børnene. Niels' mor fortalte damen, at hun hellere skulle skaffe dem en lejlighed. Det gjorde hun så, og familien flyttede ind i Lejerbo, hvor moren boede indtil sin død som 98-årig. Det var dog til en noget højere husleje end i kolonihavehuset, og moren måtte have tre jobs for at klare til dagen og vejen. Niels bidrog til husholdningen ved at arbejde som avisomdeler, bybud og mælkedreng – dog ikke samtidigt.

Allerede i en ung alder havde Niels beundrere i form af piger, der skrev hans navn rundt omkring i Lejerbo og gjorde viceværtten mistænkelig, fordi han troede, at det var Niels. Til gengæld havde Niels en talende papegøje, der blandede sig i hans telefonsamtaler, og gjorde pigerne mistænkelige,

Privat foto

fordi de troede, at det var moren, der blandede sig.

Til sin konfirmation den 27. september 1964 blev Niels klippet for sidste gang i lang tid. Det var dagen efter, at Valby Gasværk sprang i luften, og det betød, at nogle af deres tidligere naboer, der stadig boede overfor gasværket, måtte melde afbud til hans konfirmation. Niels havde gennem sit arbejde selv tjent til det meste af festen.

Skoletid

De første to år af skolegangen foregik i Valby og efter flytningen til Hvidovre på Strandmarksskolen indtil 4 klasse, hvor hans klasse som den eneste rykkede ind på

Privat foto

Dansborgskolen, der dog senere blev fyldt op. På Dansborgskolen fulgtes klassen ad til udgangen af 7 klasse. Niels fortsatte derefter i Realen i 64/65, hvor han af især fysiklæreren blev moppet på grund af sit lange hår. Det var også fysiklæreren, der et skoleår flyttede Niels over til et bord i vinduesrækken efter en drengeskamp med besked om, at han kunne flytte tilbage, når han havde givet en undskyldning. Den kom aldrig, måske fordi Niels fandt udsigten til gaden mere spændende end undervisningen. Ikke fordi han ikke gjorde noget ved sin skolegang, et år tildelte klasselæreren ham således flidspræmie.

Det var egentlig Niels' mening at blive matematisk student, men det fratog fysiklæreren ham lysten til, og han søgte derfor ind på tre gymnasier som sproglig. Til sin ærgrelse blev han optaget på Schneekloth Gymnasium, som han ikke havde søgt. Det lå dengang på Værnedamsvej og var en drengeskole. Placeringen på det uansøgte gymnasium blev forklaret med, at denne skole var særlig egnet til børn af enlige forældre. Skolen havde en hård omgangstone lærere og elever

imellem, især opførte en latinlærer sig på en måde, der medførte, at ud af de 16-18 elever, der startede i 1. G, gennemførte kun 8, herunder Niels, men det var ikke en fornøjelse at gå på skolen, selv om tonen blev lidt bedre, da skolen flyttede til Brøndby. Måske fordi der samtidig blev åbnet for piger. Niels var i øvrigt klassekammerat med den senere fodboldlandsholdsmålmand Ole Quist og Steffen Gram, senere journalist.

Hårmode

Efter konfirmationen lod Niels som den første på Dansborgskolen sit år vokse ud i fuld længde i en tid, hvor der endnu ikke var langhårede i Hvidovre. Det gik ikke stille af. Skoleinspektør Duelund besøgte således Niels mor og fortalte, at han godt kunne se, at det var hårdt at være enlig mor med to drenge og tilbød at betale en klipning for Niels. Moren fortalte, at det ikke var af nød, men af lyst Niels var langhåret. Som tidligere nævnt var fysiklæreren også efter ham på grund af håret.

Rockerne eller læderjakkerne, som de også kaldtes, var også allergiske over for langt hår, og en af deres fornøjelser var at svinge motorcykelkæderne over de langhårede i 1960'erne. Niels og en kammerat gik såle-

des ind på en isbar på Strandvejen under en udflugt på deres Velo Solex'er. Da der kom nogle rockere ind, anede de, at det gjaldt om at komme væk. Det var nok en rigtig konstatering, for rockerne fulgte efter til fods, og da Niels og kammeraten hurtigt opdagede, at rockerne ikke kunne følge med, stoppede de op og opfordrede rockerne til at løbe lidt hurtigere, så det udviklede sig til musens leg med katten, inden rockerne gav op.

Ved en anden lejlighed oplevede Niels også at blive tvangsklippet af rockere efter en koncert – kammerater kom ham dog til hjælp inden hele pragten faldt.

Under en telttur på Bornholm var det rockerne, der kom til hjælp, da et bundt bornholmske drenge syntes, at de langhårede københavnere skulle afklapses. Her kom et hold Vilde Engle med Bjørn Andersen, Danmarks første rocker, i spidsen dem til undsætning. Niels sluttede heraf, at når man er københavnere på Bornholm og er truet af bornholmere, er det vigtigere at være københavnere, end om man er langhåret eller rocker.

Og så har Niels takket være hårpragten gået Luciabrud i skolen, fordi den oprindelige pige blev syg, og så var han den, der havde det længste lyse hår.

Privat foto

Fritid

Niels spillede fodbold i Hvidovre, og trænede sammen med aldersgruppens 1.-2. hold, men da han blev langhåret, gik der ikke lang tid, før træneren kom og fortalte, at han var nødt til at rykke ham ned på femteholdet, for det kunne gå ud over tilskueropbakningen at have en langhåret spiller løbende rundt på banen. Efter nogen tid der blev han klippet lidt mere korthåret og kom atter på 1.-2. holdet. Da håret voksede ud

igen, var det igen femteholdet. Det blev dog for let for Niels, så han tog konsekvensen og meldte sig ind i Boldklubben Lejerbo, hvor ambitionerne ikke var så store, og da Niels var nået den alder, hvor der er sjovere ting i livet end fodbold, gik Hvidovre glip af en kommende stjernespiller. Allerede dengang havde Niels sine meningers mod. Kort efter blev de fleste af Hvidovres fodboldspillere langhårede.

Senere spillede han dog i mere end ti år firmafodbold for Colgate Palmolive, selv om han var ansat andet sted, ligesom han altid har spillet meget bordtennis, hvor han er en habil spiller.

Ellers blev meget tid tilbragt i Hit House med alle de store danske orkestre.

Arbejdet

Efter studentereksamenen arbejdede Niels som postarbejder samtidig med, at han begyndte at læse jura, der foregik i fritiden. I 1972 blev han gift, og de fik en datter i 1973, og da der fortsat skulle brød på bordet, opgav han jurastudiet, fordi det ikke kunne hænge sammen med arbejde og familieliv.

Han havde overvejet at blive militærnægter, men da han som gift selv kunne vælge, hvor han vil aftjene sin ni måneders værnepligt, lod han sig indkalde til Værløse/Jonstrup

lejren, hvor han efter rekruttiden brugte tiden på at være chauffør, drive lejrens posthus og spille bordtennis med befalingsmændene, som aldrig kom sig over, at han vandt hver gang.

Privat foto

Da han blev hjemsendt i 1976, læste han til socialrådgiver samtidig med, at han meldte sig ind i SF, som han altid har følt var det rigtige for ham med baggrund i hans opvækst og den uretfærdighed, der er i samfundet. Han havde været aktiv i OOA, Oplysning om Atomkraft og Noah. I SF blev hans første post revisorsuppleant, og to

år senere blev han valgt til formand. I 1981 blev han valgt ind i kommunalbestyrelsen, hvor han sad fra 1982 til udgangen af 2021 og afsluttede med et 40-års jubilæum.

I 1979 blev han færdig som socialrådgiver og blev ansat i Hvidovre Kommune, hvor han også blev sikkerhedsrepræsentant.

I forbindelse med hans yngste søns fødsel i 1984 ville han gøre brug af en ny orlovsordning for fædre. Det syntes socialchefen var en dårlig ide. Niels endte dog med at blive den første mand på Hvidovre Rådhus, der fik barselsorlov. Han havde et lidt anstrengt forhold til samme socialchef, fordi han stillede for mange kritiske spørgsmål – socialchefen roste således på et

møde afdelingen med den tilføjelse, at der var en enkelt tidsel til stede – nemlig Niels.

Politik

Første store sag som formand var Risbjerggård. Niels skrev to artikler i Hvidovre Avis, hvor han gik ind for bevarelse af Risbjerggård. De borgerlige anså den for en

venstreorienteret propagandarede. Gården fik derfor lov at forfalde ud fra den taktik, at når det bliver for dyrt at istandsætte den, kan den lige så godt rives ned. Der blev derfor oprettet en privat indsamling til Risbjerggårds vedligeholdelse. Den gav dog ikke nok til istandsættelse. Nu, 40 år efter, er der endelig afklaring om Risbjerggård i form af Kulturhuset Risbjerggård.

Omkring 2010 havde Hvidovreirksomheden Holger Fenger udarbejdet et forslag til et bydelscenter med biograf, selskabslokaler, fritidsaktiviteter, mikrobryggeri, og hvor Risbjerggård skulle saneres og meget andet. Der gik desværre politik i sagen. Forslaget faldt i kommunalbestyrelsen med 11-10. Det var den største politiske skuffelse i Niels, kommunalpolitiske karriere.

En plan om en biograf i Avedøre, blev heller ikke realiseret, selvom der var afsat 5 mio. kroner i kommunens budget, og der var dannet en biografforening. En kommunal sparerunde medførte, at biografen blev taget af budgettet.

Den første store sag for Niels i Kommunalbestyrelsen var sagen om bevarelse af skoleskibet Jette Jan, som desværre blev solgt, da et flertal mente, at det ikke kunne betale sig at istandsætte det, men skibet blev repareret af køberen og sejlede herefter med passagerer.

Ved kommunevalget i 1985 gik SF fra to til fire mandater. Det skyldtes nok Socialdemokratiets forsøg på at lukke Sønderkær-skolen, som SF i en massiv kampagne for skolens bevarelse bakket godt op af skole-distriktets forældre lykkedes at få afværget.

A mistede det absolutte flertal i byrådet, og Inge Larsen lovede aldrig mere at foreslå nedlæggelse af skoler. Det holdt i 26 år.

Niels ville gerne i Socialudvalget, hvilket ikke var foreneligt med hans ansættelse i Hvidovre Kommunes Socialafdeling, og han sagde op for ikke at blive inhabil. Udvalget ville til hans forbavselse ikke gøre brug af hans specialviden som socialrådgiver, da formanden mente, at han sad der som lægmand.

Niels blev ved konstitutionen udpeget til formand for skolekommissionen. Med S fik en forældrerepræsentant, der ikke var politiker, til at blive formand, og man brød derfor konstitutionsaftalen. Niels blev næstformand og formand for ungdomsskolebestyrelsen.

Niels var viceborgmester i 29 af sine 40 år som medlem af byrådet samt indehaver af et utal af formandsposter i udvalg og nævn. Politikere bliver involveret i en utrolig bunke sager, hvoraf kan nævnes:

I 2011/12 besluttede S, DF, K og V at lukke skolerne Sønderkær, Engstrand og Enghøj. SF kunne gå med til at lukke en skole, men ikke Sønderkær og Enghøj, og derfor stemte de imod forslaget.

Tre store vindmøller på Avedøre Holme, et klart godt projekt, men det var ved at dø af snak om støj og skygger fra vindmøllerne.

Almennyttige boliger på Dybenkærvej. Medførte en diskussion om pris for de kommunale grunde med en lang kamp for at få dem igennem. Husene er en stor succes og meget eftertragtede som boliger. Tonen i debatten op til beslutningen var den hårdeste, Niels har oplevet.

Niels har aldrig fortrudt sit liv i politik trods mange hårde kampe. Han afsluttede sine 40 år med en jubilæumsreception i Kommunen i december 2021.

Efter foredraget var der spørgetid, hvor Niels bl.a. blev spurgt, om han aldrig har følt sig fristet til at skifte til et parti, hvor mulighederne for indflydelse var større end i SF. Niels har fået tilbud, en enkelt gang endog med muligheden for at blive borgmester, men en større indflydelse skulle ske på en ordentlig måde, så han har holdt fast ved sin holdning fra sin skoletid, og selv om han ikke altid har været enig med SF, har han ikke fundet et parti med en bedre politik.

I en tid hvor politikere skifter parti, når det ikke lige går deres vej, er det en stor glæde at møde en mand, der har bevaret sine ungdoms gode idealer.

Tak for en god aften, Niels Ulsing.

Privat foto

Vores levede liv

Af: Karen Johansen

Fine knapper som pyntede enhver lille piges kjole, men når de lå i mors knappedåse, var de dejligt legetøj

Foto: Karen Johansen

Den 12. april havde jeg sat kvinder på 85 + år stævne i Rytterskolen, en eftermiddag hvor vi ville snakke om vores erindringer fra et langt liv. 8 kvinder tog imod udfordringen.

Den ældste på 94 år og den yngste, lige fyldt 85 år kom kørende i egen bil. En kom i taxa, en anden med flexbus, 2 på cykel, en med bussen, og den sidste kom gående. Allerede i transporten et billede på vores forskellighed.

Efter præsentationen og kaffen, kagen og portvinen var serveret, gik vi i gang.

Emnerne var mange:

Opvæksten i by eller land.

Søskendeforhold.

Havde piger flere opgaver end drenge.

Viden om menstruation.

Skole og uddannelse.

Hverdagen som unge

Nygifte kvinder.

Hvor havde de født, arbejde .

Børnepasning.

Alle havde taget foto med som for eksempel fra deres konfirmation eller et barndomsbillede. Desværre nåede vi ikke rigtig at fordybe os i billederne, denne dag.

Det var for os en ny måde at være sammen på, men det var vellykket og alle gav udtryk for at de gerne vil komme igen, så en ny dato i august foreligger. Efter næste møde vil vi samle indholdet til en mere beskrivende artikel, som I vil kunne læse i et senere blad.

Tak til damerne som deltog, og tak til Annelise Wildenradt og Birgit Møller-Kristensen fra HLS og Bitten Larsen og Anne Tipsmark fra Forstadsmu-seet som hyggede om os.

Minder fra skoletiden i Avedøre

Af Jens Frederik Jørgensen

Under overskriften ”Husker du vor skoletid” var der den 9. marts møde i HLS. Det drejede sig denne gang¹ om skoleminder fra Avedøre Skole. I et panel sad Randi Kronow, Bjarne Iversen og Bjarne Vinter klar til at fortælle om deres skoleminder.

på skolen. Det blev en hyggelig og livlig eftermiddag. Der var spørgelyst, og mange af gæsterne kunne supplere de tre indledere med egne minder fra skoletiden på Avedøre Skole. Forskellen på skoletiden dengang og nu blev ofte trukket frem.

de små huse, egentlig sommerhuse, der lå syd for Køgevejen. Disse elever kom ofte i gummistøvler, da det var et meget sumpet område, hvor man måtte gå på brædder for at komme ind i husene.

En sidste gruppe af børn i skolen var børn af forældre, der i kortere tid tjente på gårdene og gartnerierne i Avedøre. Disse børn nåede sjældent at få kammerater, da de oftest kun boede der i et års tid.

Avedøre 2. skole bygget 1929 - Foto: Forstads museet

De tre i panelet havde alle startet deres skolegang på Avedøres 3. skole, Byvej 56. Randi Kronow² kom fra Avedøre Landsby, Bjarne Vinter fra ”Kærgården” og Bjarne Iversen fra Nordlundsvej, fra det der kaldtes ”Vil-labyen”/”Udstykningen”.

I mødet deltog bl.a. 5 tidligere elever fra Avedøre Skole og 2, der havde været lærere

Skolen havde også elever, der kom fra husene langs Gam-mel Køge Landevej. Nogle elever kom fra

Avedøre 4. skole bygget 1956 - Foto: Forstads museet

¹ I 2020 var der et møde med en film, hvor tidligere elever på Kettevejsskolen fortalte om skolestart og skolegang.

² Den røde murstensbygning huser i dag Hvidovre Amatørscene, Danske Radioamatorers Hvidovre afdeling og Cyklistforbundet i Brøndby og Hvidovre.

Der var en klasse for hvert af skolens 7 klassetrin. Det betød mange elever i klasserne. De tre i panelet startede i 1. klasser med henholdsvis 36, 42 og 44 elever. I 1956 havde skolen 200 elever.

Skolebygningen var ikke stor og havde ikke klasselokaler til alle klasser. Derfor var der klasser, der havde undervisning om formiddagen. Om eftermiddagen begyndte undervisningen så for de øvrige klasser.

I skolebygningens stueetage var der 2 klasseværelser, en gymnastiksal samt en lille hall. På 1. sal var der et større og et mindre klasseværelse, et lille bibliotek samt et lokale til håndgerning. Opvarmningen kom fra en rødglødende kakkelovn. Skolepultene stod op ad hinanden, så der kunne sidde fem elever ved to pulte.

Alle havde mellemmadder med hjemmefra. De lå adskilt af pergamentpapir og ofte pakket ind i brunt papir med en elastik udenom. Bjarne Vinter havde dog en madkasse. I skolen fik de skolemælk og vitaminpille.

I 1956 blev Avedøres 4. skole indviet. Nu blev de meget store klasser delt, og hver klasse kunne få sit eget klasseværelse. Skolen fik en mellemskoleafdeling. De gamle skolepulte blev skiftet ud med borde og stole. Det var spændende at kunne gå på en helt ny skole. Man var stolt af det.

Elevtallet voksede hurtigt i takt med, at nye parcelhuse og etageboliger blev bygget, og familier med flere børn flyttede til Avedøre.

Avedøre 3. skole bygget 1929 - Foto: Forstadmuseet

Det blev nødvendigt med vandreklasser – klasser uden fast klasselokale – og der blev hele tiden bygget til på skolen³.

Snakken kom også rundt om spanskrøret og brugen af det⁴. Randi Kronow kunne huske, at en dreng havde fået spanskrøret at føle, da han engang ramte en anden dreng i øjet med en sne isbold. Det var vist sidste gang spanskrøret var i brug.

Den legendariske førstelærer, Henry Aabo havde sangundervisning. Hvis der var uro bagest i klassen, stillede han sig derned og spillede på violinen og kunne så hurtigt give de urolige drenge et slag med violinbuen.

³ I 1970, inden Frydenhøjsskolen stod færdig, havde Avedøre Skole ca. 1.200 elever. Enghøjsskolen kom til i 1974.

⁴ Spanskrøret blev afskaffet i det danske skolevæsen i 1967.

Avedøre 1. skole bygget 1929 - Foto: Jørgen Snedled

En af de tilstedeværende var blevet voldsomt mobbet i skolen, uden at lærerne greb ind. Sådan ville det nok ikke været gået i dag.

Fastelavnsfesten blev holdt i Avedørelejren hvert år. Det var en festdag. Midlerne til chokolade og fastelavnsboller blev bl.a. skaffet ved, at børnene var ude at rasle. På gartnerierne kunne de blive mødt med bemærkninger om, de da ikke fik nok oppe fra skolen.

Det var skoleidrætsdag for de 4 skoler i Glostrup kommune også. Avedøre skole vandt

mange pokaler, bl.a. en for at præstere den flotteste indmarch til stævnet. Det var fru Heide, gift med kommandanten i Avedørelejren, der stod for træningen, som mindede meget om militær eksercits.

Snakken gik også om de lærere, man havde haft. Klasselærerne, Aggernæs, Johanne Post Nielsen og Lis Holmelund blev belønnet med gode karakter.

Skolen havde en fin betjening med læge, tandpleje og sundhedspleje. Således huskedes sundhedsplejersken, frk. Thomsen der gik rundt med en cerut i munden.

Avedøre Skole havde et par kælderlokaler, der flittigt blev brugt til møder og fester for beboerne i sognet og af de forskellige foreninger. Stedet blev kaldt "Jordhulen". Skolen var et kulturhus for skoledistriktet.

Man kom som barn sjældent så langt som til Hvidovrevej. Hvis man kom til Toftegårds Plads, så følte Bjarne Iversen det som at være inde i byen.

Skolekammerater kan blive venner for livet. Således kunne Randi Kronow fortælle, at hun mødes med 3 skolekammerater hver anden måned.

Skoleminder fra andre skoler?

En eftermiddag, hvor man kan mødes om skoleminder, er interessant for selskabets medlemmer. Derfor vil selskabet forsøge at afholde tilsvarende møder med minder fra andre af Hvidovres skoler.

Vil du bidrage ved at fortælle om dine skoleminder, så henvend dig til Karen Johansen.

Hvidovres sidste ismejeri

Af Jens Frederik Jørgensen

Kortlægningen af Hvidovres butikker fortsætter. Avedøre Stationsby, Rebæk Søpark, Hvidovregade er områder, hvor der har ligget mange butikker. Men også i villakvartererne har der ligget butikker – købmænd, slagtere, frisører og ismejerier.

På Risbjerggårds Allé 44 åbnede N.P. og Etly Olsen i 1931/32 et ismejeri og brødsalg. Forretningen fortsatte med nye indehavere helt frem til 1981, hvor den lukkede - vel nok som det sidste ismejeri i Hvidovre.

Stig Sørensen gav mig tippet. ”Du skulle ta’ at snakke med Ann Katrine Andersen (”Tulle”) og Kurt Karlsen. Deres forældre drev ismejeriet fra 1950/51, og indtil det lukkede.”

Risbjerggårds alle 44 i begyndelsen af 1960erne. Privatfoto.

Så her kommer historien om dette ismejeri, sådan som jeg fik den fortalt.

Karen og Egon Karlsen var begge fra Vestjylland. De tog begge til Sjælland for at arbejde. Karen i huset hos sin søster, hvis mand havde Havreholm og Hornbæk mejerierne. Her mødte hun den unge mejerist, Egon Karlsen. Han arbejdede på Havreholm mejeri. De købte i midten af 40'erne et lille mejeri i Utterslev og boede privat på 1. salen i en villa på den nærliggende vej, Mosebakken. I 1950/51 købte de ismejeriet på Risbjerggårds Allé 44.

Varesortiment, leverandører og kunder

Der stod ”MEJERI” over døren, men det var et ismejeri. I starten solgte de produkter, der udsprang af mælk samt æg og brød.

Gennem årene var der en række leverandører til butikken.

Mælkeprodukterne var de bærende varer i butikken, og de blev dagligt leveret inden kl. 6.00. Mælken kom fra mejeriet Lyshøj.

Mejeriet Lyshøj lå på Toftebakkevej

Mejeriet Lyshøj lå på Toftebakkevej ved Valby Station. Det blev etableret i 1888 og fortsatte frem til 1980erne. Bygningerne blev nedrevet ca. 1990. Kilde: Valby Lokalkiv. Foto: H-O Lindgreen, 1989.

ved Valby Station. Det blev etableret i 1888 og fortsatte frem til 1980erne. Bygningerne blev nedrevet ca. 1990. Kilde: Valby Lokalkiv. Foto: H-O Lindgreen, 1989.

Brød og wienerbrød kom ligeledes hver morgen og gennem tiden fra forskellige bagere.

Rugbrødet kom fra Schulstad.

På ugebasis blev der leveret indpakkede krydderboller, sandkager, slik samt æg. Øl/sodavand kom fra Carlsberg/Tuborg, og hvidtøl og Jolly Cola fra KB-depotet på Tureby Allé 31.

Tulle fotograferet sammen med en morbror foran avis-kiosken, Risbjerggårds alle 44 ca. 1953. Privatfoto.

I sommerperioden kom der is fra Trifolium.

Ismejeriet havde tillige en anden vigtig vare til salg op til midten af 60'erne, nemlig isblokke til svalesskabe. Isstængerne kom fra Lyshøj. Om formiddagen delte faren dem op i kvarter med en issyl, og så skulle disse "kvarter" hurtigst muligt ud på Long John'erne til kunderne, inden de smeltede. Isen havde "en levetid" på ca. 1 uge, men man brugte ikke svalesskabene i vinterperioden.

Selve butikken bestod af et lille lokale med en indgangsdør og 1 vindue. I butikken var der disk, køleskab, hylder og et kasseapparat. En dør i lokalet førte ind til et lille lagerlokale.

I forhaven var der et skur, hvorfra der blev solgt aviser, primært søndagsaviser.

Hver morgen bragte faren og moren på ismejeriets to "Long Johns" mælkeprodukter og brød ud til kunderne, der boede i det

Marksområde for ismejeriet, Risbjerggårds Alle 44, udarbejdet af Kurt Karlsen

område, der er aftegnet på kortet nedenfor. Det var et område, hvor man kunne nå ud til kunderne fra kl. 6 til 7.30. Distriktet stødte op til distriktet for et ismejeri på Mørups Allé.

Der var tale om faste leverancer på månedsregning. Havde man brug for mere i dagens løb, kunne man ringe og bestille. Så bragte bybude varerne ud om eftermiddagen, hvor budene også var ude med isblokke.

Sådan udviklede butikken sig

Med årene blev varesortimentet udvidet. Øl og sodavand blev en stor salgsartikel. Da ishuse og købmanden ved Risbjergskolen lukkede, kom skolebørnene og købte is og slik. Det gav en nødvendig omsætning til ismejeriet i en tid, hvor købmænd og supermarkeder overtog meget af salget af mælkeprodukter. Senere fik ismejeriet leverance af mælkeprodukter først til skolekøkkenet på Risbjergskolen og senere også til køkkenet på Krogstenshave,

Ismejeriet begyndte også at sælge ”tørre” brødvarer såsom kryddere og bisquits.

Da de 3 børn var blevet 7-8 år gamle overtog de jobbene som bybude. De var også ude med varer efter skoletid og med må-

Kilde: Re-Art, Rønde,

nedsregningerne. Der kunne så falde lidt drikkepenge af. De ”sloges” derfor lidt om de gode kunder. Kurt husker en fast kunde på Langstrupvej, der hver måned fik leveret en kasse sodavand. Han fik drikkepenge til en sodavand – ikke til en af billige - de gule, røde eller grønne, nej til en med mere smag, en Kadetvand.

I 1950'erne og ind i 1960'erne var der en særlig ordning: mælkemærker. Det var en offentlig ordning, hvor kvinder fra et barns fødsel og i 2 år fik såkaldte mælkemærker,

som betød, at de fik betydelig rabat ved køb af sødmælk.

Så Kurt havde fra ca. 8-årsalderen den supplerende opgave, at han hvert kvartal gik op til rådhuset og henvendte sig på kasserekontoret med et større antal mælkemærker sirligt indpakket i en regnestrimmel. Kommunen betalte så den rabat, der var ydet. Så man kan sige, at Kurt fik matematikken ”ind med mælken”! Regnskaberne skulle være i orden og evt. byttepenge skulle være korrekte.

Forretningen havde åben til kl. 10 om søndagen. Så kunne familien holde fri og køre en tur i bilen. Ferie holdt forældrene hver for sig sammen med børnene. ”Tulle” husker, fra da hun var 12 år, noget helt usædvanligt. Hun fik lov at passe ismejeriet, fordi forældrene var på folkedansertur til Norge. Hun passede også forretningen de efterfølgende år, mens resten af familien tog på ferie.

Ismejeriet havde efterhånden udviklet sig mere og mere i retning af en købmandsbu-tik eller en kiosk. I 1981 var konkurrencen fra andre butikker blevet voldsom. Forældrene var blevet 60 år, og de besluttede sig ”for at komme ud i tide” og lukkede derfor forretningen.

Besøg i Hvidovre Kirke

Af Anders Aalund

Torsdag den 28. april havde Hvidovre Lokalhistoriske Selskab den store fornøjelse at besøge Hvidovre Kirke. Kirken er bygget i ca. år 1150 og er dermed Hvidovres ældste bygning. Kirken er selvfølgelig fredet.

Norrdøren - Foto Jørgen Snedled

Til at fortælle os om kirkens historie og brug havde vi kirke- og kulturmedarbejder cand. theol Anette Bjerregaard og sognepræst Eva K. Østerlind.

I kirken ses ingen kalkmalerier, da de i tidens løb er blevet overmalet. På nær det ligner selve bygningen meget den, der blev til i 1150. Bl.a. træloftet hjælper til med at give dette indtryk. Der har været hvælvinger i kirken, men de gik til, da svenskerne under deres belejring af København havde brug for byggematerialer. Sidenhen da taget skulle retableres, var der ikke råd til hvælvinger, hvorfor der i stedet kom den nuværende loftskonstruktion.

Kirken var tidligere forsynet med to indgange. Den vi benytter i dag på sydsiden af kirken og en mindre mod nord. Denne var forbeholdt kvinder, der også sad i dennordlige side af skibet.

Den nordlige dør er nu tilmurret. I 1922 blev Han Peder Pedersen Dans Pieta opsat. Den kostede dengang 350 kr. En pieta er en kunstnerisk fremstilling af Jomfru Maria med den døde Jesus på skødet.

Valbyskibet kom til i 1700-tallet og var som navnet antyder til valbybønderne. Hvidovre- og Valbybønder tålte ikke hinanden så godt. Valbyskibet er ligesom det oprindelige våbenhus en bindingsværkskonstruktion.

I Valbyskibet har der på et tidspunkt været en førstesal ligesom kirkens orgel var place-

Kirkeskibet - Foto Jørgen Snedled

ret der. Dette blev flyttet til sin nuværende og oprindelige plads i 1990'erne.

Altertavlen - Foto: Torben Strøm

Tårnet er fra 1790. På tårnet og våbenhuset sidder begge steder en kongekrone. Da Vesterport blev nedrevet, sørgede en meget historieinteresset lærer på Rytterskolen for, at de kom til Hvidovre Kirke. Noget, der ikke ville kunne ske i dag, da der

er meget strenge restriktioner, der sørger for et så originalt udseende som muligt.

Kirkeskibet er opsat kort efter 1. verdenskrig. Typisk blev skibene skænket af søfarende i taknemmelighed over, at der blev bedt for dem i kirken.

I mange hundrede år havde Hvidovre Kirke ikke sin egen præst men blev betjent af magistre fra Københavns Universitet. De skulle have et sted at bo, mens de opholdt sig i Hvidovre, og derfor blev der opført en gård, kaldet Magistergården lige nord for kirken. Denne eksisterer ikke længere, men har lagt navn til det nuværende sognehus.

Døbefonten af granit var fyldt med helligt vand velsignet af bisp. Dette blev udskiftet en gang årligt. Der kunne man så samtidig med dåben få sin første infektion. Fonten blev givet som gave til Nationalmuseet i 1881 og kom først tilbage i 1985-1990. I den mellemliggende periode benyttede man en marmorfont fra Holmens Kirke. Den blev efter tilbagekomsten af den oprindelige font givet til Nikolaj Kirke.

Altertavlen er den oprindelige fra 1400-tallet. Den store altertavle endte ifølge overleveringen i Hvidovre Kirke, da skipperen, der fragtede den, på grund af storm var nødt til at søge ly i Kalveboderne, og der

udbrød, at tavlen ville blive fragtet til den nærmeste kirke, der i dette tilfælde var Hvidovre Kirke.

Apostlene er afbildet med våben, nemlig de våben de blev henrettet med.

I kirken ses en mindesten med navne på falde i 1864.

Der er ingen skeletter tilbage under kirkegulvet.

Går man tur på den oprindelige kirkegård vil man se rigtig mange gravsteder med gård- og kroejere.

I løbet af året er der en righoldig aktivitet. Man er nødt til at indrette sig efter den moderne families mønstre, og derfor er en af aktiviteterne ”Drop in dåb”, hvilket vil sige, at dåben finder sted, når det passer ind i familiens kram.

En anden aktivitet er konfirmation. Konfirmanderne skulle have undervisning i kirken straks efter vores besøg, hvorfor vi efter en times tid gik over til Magistergården til kaffe og kage.

Fra blad nr. 2 vil vi erindre om:

OBS du kan læse mere om disse 3 første arrangementer i blad nr. 2.

Vandretur ad kirkevejen fra Avedøre til Glostrup

1. etape

d. 30. august

Tidspunkt: kl. 17- ca. 19

Mødested: Parkeringspladsen v. Avedøre Gamle skole, Smøgen 1, 2650 Hvidovre

2. etape

d. 6. september

Tidspunkt: kl. 17- ca. 19

Mødested: Brøndbyvester Mølle, Gammel Kirkevej (Over for Brøndby rådhus)

Sol over Avedøre

Onsdag d 7. september

Tidspunkt: kl. 14-16

Mødested: Aulaen Enghøjhuset, Bødkerporten 1B

Solveig Isbrand fortæller om et liv i Avedøre og Libanon

- har modtaget

Integrationsprisen og Kulturprisen samt været formand for Integrationsrådet og siddet i Kunstrådet i Hvidovre Kommune, Samt medstifter af ” Kunsten stiger ”

Åer og Vandløb

Torsdag d. 22. september

Tidspunkt: kl. 14-16

Mødested: Rytterskolen

Henning Elsby fortæller

Henning ligger inde med stor viden om vandløb og åløb, som han vil dele med os og krydre fortællingen med gode historier.

Pierre Miehe-Renard

Torsdag d. 20. oktober

Tidspunkt: kl. 19-21

Mødested: Kometen, Hvidovrevej 280

Pierre vil i ord og billeder, og måske med en sang fortælle om sine år i Teater Vestvol-den.

Pierre vil fortælle om det store samarbejdet om Egnsspillet, og spillets betydning for mange mennesker.

Hyggeeftermiddag i Rytterskolen

Tirsdag den 1. november 2022

kl. 14.00 -16.00

Rytterskolen er åben et par timer, således at interesserede kan komme og over en kop kaffe og et par Småkager, snakke med hinanden om deres erindringer fra livet i Hvidovre/Avedøre.

Der er ingen foredragsholder. Gæsterne fortæller hinanden om de spændende be-givenheder, de har oplevet. I kan komme med fotos og andet materiale, og så kan snakken tage sin begyndelse der, og der kan komme svar på, hvem og hvornår var det nu, det var.

Tilmelding ikke nødvendig.

Mit Hvidovre

Torsdag den 17. november 2022

Tidspunkt: kl. 19-21.

Mødested: Kometen, Hvidovrevej 280

Flemming Holberg Fenger fortæller om sin barndom og ungdom i Hvidovre.

Han har senere som bygherre sat sit præg på Hvidovre. Han har bygget flere steder langs Hvidovrevej bl.a. Cafe Victoria, og senest renoveret bygningen på hjørnet af Avedøre Havnevej, Brostykkevej og Arn. Nielsens Boulevard.

Han havde også et projekt for Risbjerggård-grunden, men kom ikke til at stå for dette byggeri.

Flemming Holberg Fenger vil også fortælle om andre af sine byggerier.

Borgmester Anders Wolf

Torsdag d. 1. december

Tidspunkt: kl. 19-21

Mødested: Kometen, Hvidovrevej 280

Anders Wolf Andresen vil tale om det første år som borgmester, samt fortælle om visioner og planer for kommunen.

Det vil være muligt at stille spørgsmål

Julehygge i Rytterskolen

Torsdag d. 15. december

Tidspunkt: kl. 14-16

Mødested: Rytterskolen

Efter Corona, vil vi atter afholde julehygge i Rytterskolen.

Lidt godt til ganen, julesange, måske et lille spil banko, og så en julehistorie.

Så er vi alle parate til julen.

Dette arrangement koster 50 kr., og 25 kr. ekstra for ikke medlemmer.

Alle er velkommen til vores arrangementer.

Tilmelding er nødvendig på

<https://hls.nemtilmeld.dk/>

eller på telefon til

Anders Aalund eller Karen Johansen.

Servering til arrangementerne: 20 kr. -
hvis ikke andet er oplyst

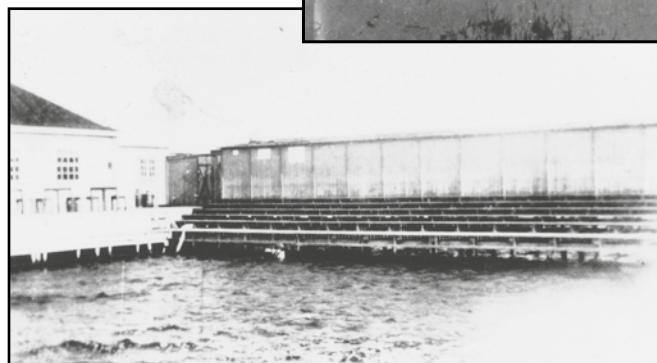
Ikke-medlemmer tillige 25 kr. der betales ved indgangen - hvis ikke andet er oplyst.

I Rytterskolen kan være højst 30 personer - øvrige steder 100-150 personer

Hvidovre
**Fysioterapi
og Rygskole**

Strandmarksvej 18, 2. sal • 2650 Hvidovre
Tel 36 49 38 38 • mail@hvidovrefysioterapi.dk
www.hvidovrefysioterapi.dk

Hvidovre søbad

1928 – 1939

Fotograf: Ukendt

